

VAN T TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARET RAPORU

Rapor No:
2026/46

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 16/7/2026 tarihli ve 2026/779 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar	iii
KISALTMALAR.....	iv
GİRİŞ.....	1
I. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar	4
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	7
C. Beslenme	9
D. Sağlık Hizmetleri	11
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	13
F. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Etkinlikler	16
G. Dış Dünya ile İletişim.....	18
III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER	20
A. Değerlendirme	20
B. Tavsiyeler	20
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	20
2. Van İl Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye	22
3. Van İl Jandarma Komutanlığına (Van Cezaevi Jandarma Sevk ve Koruma Tabur Komutanlığı) Yönelik Tavsiye.....	22
4. Van İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	23
5. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler	23

TABLolar

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı	3
Tablo 2: Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Ödüller.....	9
Tablo 3: Son 1 Yıl İçerisinde Gerçekleştirilen Sağlık Servisi İşlemleri.....	12
Tablo 4: Kurumda Aktif Olarak Eğitim ve Öğretimine Devam Eden Mahpuslara İlişkin Sayısal Veriler	16
Tablo 5: Ziyaret tarihinde devam eden kurslara ilişkin sayısal veriler.....	17

KISALTMALAR

ACEP	: Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi
ARDEF	: Araştırma Değerlendirme Formu
BİSİS	: Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi
BM	: Birleşmiş Milletler
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
m²	: metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
para	: paragraf
SEGBİS	: Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK); 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT)'i imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak TİHEK'in görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM); *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”* şeklindedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, TİHEK'in özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin bulundukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 20-21/8/2025 tarihlerinde Van T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna¹ habersiz bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu Üyesi ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ... ve ..., Hakim ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcısı ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Van Valiliği tarafından görevlendirilen Psikolog ... ve Hekim ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Kurum İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede ilk olarak Ziyaret Heyeti tarafından; UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların² sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdareden alınan yerleşim planına ilişkin belge üzerinden, İdarenin dahli olmadan odalar seçilerek burada bulunan mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş ve tutuldukları ortam yerinde gözlemlenmiştir. Heyet üyeleri tarafından görüşme gerçekleştirilen mahpuslara; TIHEK ve UÖM hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ve kapsamı belirtilmiş, gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususları aktarılmıştır. İncelemeler sırasında sağlık servisi, psikososyal servis, eğitim ve öğretim servisi, manevi rehberlik servisi, atölyeler, kamera odası, kantin, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme alanı, açık ve kapalı spor salonları ziyaret edilmiştir. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 30/12/2024 tarihli ve 2024/1310 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 30/7/2025 tarihli ve 53819 sayılı oluruna istinaden 20-21/8/2025 tarihlerinde Van T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

¹ Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

² Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumunda özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hükmen tutukluları ifade etmektedir.

I. GENEL BİLGİLER

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

9. Kurum, Van şehir merkezine 25 kilometre uzaklıkta olup 21/11/2016 tarihinde faaliyete başlamıştır. Kuruma, 06.50-21.00 saatleri arasında toplu taşıma seferleri ve personel servis araçlarıyla ulaşım sağlanmaktadır.

10. Kurum 23.894 metrekare (m²) açık alan üzerinde 16.126 metrekare kapalı alanda hizmet vermektedir.

B. Kurum Personeli

11. Kurumda; 47'si kadın, 196'sı erkek olmak üzere toplam 243 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayılarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

ÜNVAN	PERSONEL SAYISI
Kurum Müdürü	1
Kurum İkinci Müdürü	1
İdare Memuru	6
İnfaz ve Koruma Başmemuru	4
İnfaz ve Koruma Memuru	211
Memur	1
Ceza İnfaz Kurumu Kâtibi	6
Psikolog	5
Diş Hekimi	1
Hemşire	2
Elektrik Teknisyeni	1
Bilgisayar Teknisyeni	1
Öğretmen	1
Bilgisayar İşletmeni	1
Sayman	1
TOPLAM	243

Tablo 1: Ünvan Bazında Kurum Personeli Sayısı

12. Kurumda, gündüz ve dörtlü vardiya³ olmak üzere 2 farklı çalışma sistemi uygulanmaktadır. Gündüz mesai düzeninde, vardiya sistemine dâhil olmayan personel 08.00-17.00 saatleri arasında çalışmaktadır. Vardiya sistemi kapsamında görevli personel ise 08.00-20.00 ve 20.00-08.00 saatleri arasında dönüşümlü olarak çalışmaktadır.

13. Kurumda görev yapan personelin, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Eğitim Merkezleri koordinatörlüğünde verilen hizmet içi eğitim ve seminerleri düzenli olarak aldığı belirtilmiştir. İdare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerden personelin aldığı eğitimler arasında insan hakları, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin bulunmadığı anlaşılmıştır.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

14. Kurumun kapasitesi 1.000, arttırılmış kapasitesi 1.320'dir. Ziyaret tarihinde Kurumda, 779 hükümlü, 721 hükmen tutuklu⁴ ve 1 tutuklu olmak üzere toplam 1.501 mahpus bulunmaktadır. Mahpusların 217'si yabancı uyrukludur.⁵

15. Kurumda toplam 94 kadın mahpus bulunmakta olup anne yanında kalan çocuk sayısı 5'tir.

16. Kurumda kronik hastalığı⁶ olan 96, ortopedik engeli olan 1 ve görme engeli olan 1 mahpus bulunmakta, ruhsal ve zihinsel engelli olduğu tespit edilen mahpus bulunmamaktadır.

II. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

17. Kurum; idari hizmetlerin yürütüldüğü ve mahpusların barındırıldığı 3 ana bloktan oluşmaktadır.

18. Kurumda; doku hasarı ve travma önleyici oda⁷, çamaşırhane, berberhane, terzihane, açık ve kapalı görüş alanları, avukat görüşme odası, eş görüş odası, eğitim derslikleri,

³ Dörtlü vardiya; 08.00-20.00 arası çalışan personelin 24 saat dinlendiği, 20.00-08.00 arası çalışan personelin ise 48 saat dinlendiği çalışma sistemini ifade etmektedir.

⁴ Hükmen tutuklu; yerel mahkeme tarafından hakkında hüküm kararı verilmiş ancak hükmü henüz kesinleşmemiş tutukluları ifade etmektedir.

⁵ Yabancı uyruklu mahpuslar; İran, Türkmenistan, Afganistan, Azerbaycan, Irak, Suriye, Özbekistan ve Bangladeş uyrukludur.

⁶ Kronik hastalıklar; frengi, hepatit b, epilepsi, astım, hipertansiyon, diyabet vb.

⁷ Yumuşak oda veya süngerli oda olarak da bilinmektedir.

kütüphane, bilgisayar odası, yemekhane, kantin, sosyal market, açık ve kapalı spor alanları, psikososyal servis odası, pansuman odası, hasta muayene odası, diş muayene odası, müşahede odası ve merkez kontrol odası bulunmaktadır.

19. Kurumda, 70 adet çoklu koğuş ve 14 adet tekli oda bulunmaktadır.

20. Kurumda bulunan çok kişilik koğuşlar çoğunlukla 2 katlı olup giriş katında mutfak alanı, televizyon, buzdolabı, plastik masa ve sandalyeler, tuvalet ve banyo, Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi (ACEP) kapsamında oluşturulan görüntülü görüşme kabini, havalandırma alanı; üst katında ise ranzalar ve dolapların yer aldığı yatma alanı bulunmaktadır.

21. Çok kişilik koğuşların genelinde kalabalıklaşma olduğu, bu nedenle bazı mahpusların yer yatağında yattığı ve kişisel eşyalarını yerleştirmek için dolaplarının olmadığı görülmüştür.

22. Hasta, yaşlı ve engelli bireylerin tutulduğu ve hasta odası olarak adlandırılan koğuşun tuvalet ve banyolarında tutunma barı olmadığı görülmüştür. Ayrıca, görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından hasta koğuşundaki ranzalarda merdiven olmaması nedeniyle üst ranzaya çıkmada sorun yaşadıkları ifade edilmiştir. Bu durum hakkında İdareye bilgi verilmiştir. İdare tarafından, hasta mahpusların alt ranzalara yerleştirilmesi konusuna hassasiyet gösterileceği ifade edilmiştir.

23. Kurumdaki tek kişilik odalarda; yatak, dolap, mutfak alanı, tuvalet ve banyo olduğu görülmüştür. İdare tarafından tek kişilik odalarda; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile hücreye koyma disiplin cezası bulunan mahpusların tutulduğu belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde tek kişilik odada kalması uygun görülen 1 mahpusun bulunduğu, söz konusu mahpusun suç türüne uygun koğuş bulunmaması nedeniyle tek kişilik odada tutulduğu öğrenilmiştir. Bu mahpusla yapılan görüşmede herhangi bir şikayet alınmamıştır.

24. İdare tarafından havalandırma alanlarının kapılarının sabah günün aydınlanmasıyla açıldığı; akşam hava kararmadan iki saat önce kapatıldığı belirtilmiştir. Tek kişilik odalarda kalan mahpusların ise ortak bir havalandırma alanlarının olduğu, havalandırma saatinin tekli odada bulunan her mahpus için ayrı ayrı belirlendiği ve sırayla çıkarıldıkları belirtilmiştir. Ziyaret sırasında farklı koğuşlarda görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da bu husus teyit edilmiştir.

25. Koğuşlarda doğal aydınlatmanın pencereler ve havalandırma bahçesi, yapay aydınlatmanın ise floresan lambalarla sağlandığı gözlemlenmiştir. İncelemeler sırasında koğuşlardaki ortak alanların ve odaların aydınlık olduğu görülmüştür.

26. Koğuşların temizliği, mahpuslar tarafından yapılmaktadır.⁸ Mahpuslar, ihtiyaç duydukları temizlik malzemelerini kantinden satın alabildiklerini ifade etmiştir. Kadın mahpuslara ise temizlik malzemelerinin İdare tarafından ücretsiz bir şekilde verildiği öğrenilmiştir. Koğuş ve odaların genel olarak temiz olduğu gözlemlenmiştir.

27. Koğuşlarda acil çağrı butonlarının bulunduğu ve sorunsuz çalıştığı görülmüştür. Mahpuslar tarafından, acil çağrı butonuna basmaları durumunda kısa süre içerisinde görevli personelin geldiği, fakat butona bastıkları için sert bir üslupla uyarıldıkları belirtilmiştir. Görevli personel tarafından mahpusların sıklıkla acil olmayan durumlar için acil çağrı butonuna bastıkları, bu nedenle uyarıldıkları belirtilmiştir.

28. Kurumda 6 adet sigara içilmeyen koğuş bulunmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından bu hususta bir şikayet alınmamıştır.

29. Kurumda 2 adet doku hasarı ve travma önleyici oda bulunmaktadır. İdare tarafından odaların uzun bir süredir kullanılmadığı, bu nedenle tadilatla olduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede, odaların duvarlarını ve zeminini kaplayan yumuşak malzemenin soyulmuş durumda olduğu, odada kamera ve tavana yakın konumda parmaklıklı pencere olduğu, yapay aydınlatmanın mahpusların erişemeyeceği bir yükseklikte olduğu ve oda içerisinde sifon sistemi bulunmayan gider bulunduğu görülmüştür. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

30. İdare tarafından ziyaret sonrasında Kurumumuza gönderilen bilgi, belge ve görsel örneklerinden, yumuşak odanın duvarlarını ve zeminini kaplayan yumuşak malzemenin yıpranmış kısımlarının yenilendiği anlaşılmıştır.

31. Kurumun sıcak ve soğuk su ihtiyacının Van Açık Ceza İnfaz Kurumundan sağlandığı öğrenilmiştir. Kurum İdaresi tarafından kişi başına ve günlük olarak sıcak su için 70 litre ve soğuk su için 150 litre su kotalarının olduğu, kadın mahpuslar için ise kota uygulanmadığı belirtilmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde; gündüz 09.00-14.00 ile akşam 21.00-23.00 arası sıcak su verildiği, su miktarının yeterli olduğu belirtilmiştir.

32. Kurumda 15 çamaşır, 15 kurutma makinesinin olduğu 1 çamaşırhane bulunmaktadır. İdare tarafından bir yıkama ve kurutma bedelinin 50 TL olduğu, kadın mahpusların çamaşırlarının ücretsiz yıkandığı, her mahpusun çamaşırının kendi filesinde yıkandığı, Kurum battaniyelerinin ise yıkanması için Van Açık Ceza İnfaz Kurumuna

⁸ 5275 sayılı Kanun'un "Sağlığın korunması kurallarına uyma" başlıklı 27'nci maddesine göre; "Hükümlü, sağlığının korunması ve salgın hastalıkların önlenmesi için gerekli ve alınmış tedbirlere uymak, kişi sağlığı için tehlike doğuran durumları gecikmeksizin kurum yönetimine bildirmek, kendi ve içinde yaşadığı ortamın temizliğine uygun davranışlar göstermek zorundadır."

gönderildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, çamaşırlarını haftada bir defa file içerisinde yıkatabildiklerini ifade etmiştir.

33. Kurum, Van Açık Ceza İnfaz Kurumuna bağlı ısı merkezi aracılığıyla doğalgaz yakıtlı kalorifer tesisatı ile ısıtılmaktadır. Görüşülen mahpuslar tarafından genel olarak ısınmanın yeterli olduğu belirtilmiştir.

34. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

35. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.*

36. Kurumda haşere ve böceklerle karşı ilaçlamanın her ay 2 defa düzenli olarak yapıldığı belirtilmiş, incelenen belgelerden bu durum teyit edilmiştir.

37. Kurum koridorlarında bulunan yangın dolapları incelenmiş olup bazı dolapların içerisinde yangın söndürme tüplerinin bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu husus İdareye bildirilmiş olup İdare tarafından yeterli sayıda tüpün bulunduğu, tüplerin düzenli olarak bakım işlemlerinin yapıldığı, tatbikat nedeniyle tüplerin alındığı belirtilmiş olup yerine yerleştirileceği belirtilmiştir. Ziyaret sonrasında İdare tarafından gönderilen belge ve görsel örneklerinden yangın tüplerinin yerine yerleştirildiği anlaşılmıştır.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

38. Mahpusların kuruma ilk kabulü sırasında kimlik sorgulamasının yapıldığı, parmak izlerinin sisteme kaydedildiği, kaba aramaya tabi tutulduğu, para veya değerli eşyalarının emanet eşya deposuna alındığı ve geçici koğuşa yerleştirildiği belirtilmiştir. Kuruma kabul edilen mahpusların, Kuruma yasaklı madde veya eşya sokacağına dair makul ve yoğun şüphe bulunması hâlinde arama kabinine alınarak detaylı üst araması yapıldığı ifade edilmiştir. Yapılan incelemede; arama kabinlerinde önlük bulunduğu ve personelin üst araması esnasında kullanması için eldiven bulundurulduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar, iç çamaşırları kalacak şekilde aramaya tabi tutulduklarını ve kendilerine önlük verilmediğini belirtmişlerdir.

39. Kuruma ilk kabul esnasında mahpuslara hakları ve yükümlülükleri konusunda sözlü olarak bilgilendirme yapıldığı belirtilmiş olup mahpus haklarına dair bilgileri içeren “*Hükümlü ve Tutuklu El Kitabı*”nın İngilizce, Arapça ve Farsça dillerindeki baskılarının da hazır bulundurulduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, ilk kabul esnasında

sözlü olarak bilgilendirildiklerini, kendilerine hükümlü ve tutuklu el kitabının verildiğini ifade etmişlerdir.

40. İdare tarafından mahpusların Kuruma ilk girişlerinde; İdare ve Gözlem Kurulunun mahpus dosyası üzerinde yaptığı incelemeden sonra mahpusun suç tipine uygun koğuşa veya odaya yerleştirildiği ifade edilmiştir. Mahpusların odalara yerleşiminin mevzuata⁹ uygun olarak hükümlülük süreleri ve suç türlerine göre gruplandırıldığı görülmüştür.

41. İdare tarafından Kuruma kabul edilen mahpuslara yatak, yastık ve nevresim takımı verildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar kendilerine nevresim takımı verilmediğini, bazıları ise verilen nevresim takımlarının yırtık olduğunu ifade etmişlerdir.

42. İdare tarafından sabah, akşam ve gece olmak üzere günde 3 defa sayım yapıldığı, sayımların nöbetçi kurum ikinci müdürünün başkanlığında, sorumlu infaz ve koruma başmemuru, vardiya infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları tarafından yerine getirdiği belirtilmiştir. Koğuşlarda ayda 1 defa jandarma personeli tarafından genel arama; 1 defa infaz ve koruma memurları tarafından kısmî arama gerçekleştirildiği bilgisi edinilmiştir.¹⁰

43. Dilekçelerin sabah sayımı sırasında görevli personel tarafından toplandığı, konusuna göre tasnif edildiği ve kurum nöbetçi müdürü ve sorumlu başmemur tarafından imzalanarak ilgili birimlere havale işleminin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Dilekçe sahibi mahpusların, dilekçelerinin çıkış yapıp yapmadığını öğrenmek istemesi durumunda dilekçe kayıt numaralarının kendilerine tebliğ edildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpusların bir kısmı, talep etmelerine rağmen dilekçelerine ilişkin evrak kayıt numaralarının kendileriyle paylaşılmadığını dile getirmişlerdir.

44. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, Kurum Müdürü ve Başsavcı ile görüşme taleplerini iletebildiklerini ancak çoğunlukla bu taleplerinin karşılık bulmadığını, buna karşılık sorumlu başmemur ile görüşebildiklerini ifade etmişlerdir.

⁹ 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin gruplandırılması" başlıklı 24'üncü maddesine göre: "(1) Hükümlüler; a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler, b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler, c) Tehlike hâli taşıyanlar, d) Terör suçluları, e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular, gibi gruplara ayrılırlar. (2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

¹⁰ 5275 sayılı Kanun'un "Arama" başlıklı 36'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre: "Kurumlarda, odalar ve eklentilerinde, hükümlülerin üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Her ay bir kez mutlaka arama yapılır."

45. Kurumda yapılan ödül toplantıları ile İdare ve Gözlem Kurulu tarafından ödül alması uygun görülen mahpusların belirlendiği ve mevzuat¹¹ çerçevesinde ilgililerin ödülünden yararlandırıldığı ifade edilmiştir. Kurum tarafından son 1 yıl içerisinde verilen ödüller ve ödülünden yararlanan mahpus sayısını gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

UYGULANAN ÖDÜL	YARARLANAN MAHPUS SAYISI
Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma ödülü	980
Eş görüşme ödülü	49
Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma	29
Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yaptırılması ödülü	17
Hediye	9
Aile görüşme ödülü	6
TOPLAM	1.090

Tablo 2: Son 1 Yıl İçerisinde Mahpuslara Verilen Ödüller

46. İdare tarafından, son 1 yıl içerisinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla Kuruma başvuran herhangi bir mahpusun bulunmadığı ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar Kurum personelinin fiziksel bir muamelesine maruz kalmadıklarını fakat kendilerine karşı kaba bir üslup kullanıldığını belirtmişlerdir.

C. Beslenme

47. Mahpuslara sabah, öğle ve akşam olmak üzere günde 3 öğün yemek verilmektedir. İdare tarafından yemeklerin günlük iase bedeli doğrultusunda, miktarı ve çeşitliliğine önem verilerek Van Açık Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı belirtilmiştir.

¹¹ 30.03.2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik’in “Ödül türleri” başlıklı 7’nci maddesine göre: “(1) Hükümlü ve tutuklulara; a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme, b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma, c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma, ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma, d) Haftalık telefonla görüşme sayı veya süresini artırma, e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma, f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma, g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma, ğ) Hediye, h) Takdir belgesi, ı) Tavsiye mektubu ödülü verilebilir.”

48. Hazırlanan haftalık yemek listelerinin; Van Açık Ceza İnfaz Kurumu ikinci müdürü, gıda teknisyeni, aşçı ile infaz ve koruma memurunun onayından geçtiği görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar tarafından sürekli aynı yemeklerin çıktığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından haftalık yemek listeleri incelenmiş, çıkan yemeklerin yeterli çeşitlilikte olduğu görülmüştür.

49. İdare tarafından özel beslenme ihtiyacı olan mahpusların hekim raporu ile birlikte Van Açık Ceza İnfaz Kurumuna bildirildiği ve özel beslenme ihtiyacına uygun ayrı yemek listelerinin oluşturulduğu belirtilmiştir. Kurumda toplam 55 mahpusun diyet menü tükettiği belirtilmiştir. Diyet yemek listelerinde yapılan incelemede; her mahpusun özel beslenme ihtiyacına uygun olacak şekilde diyabetik diyet, yağsız-tuzsuz diyet, glütensiz diyet, etsiz diyet gibi farklı menülerin hazırlandığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kendilerine düzenli olarak diyet yemek verildiğini fakat diyet menülerin normal yemek saatinden daha geç dağıtıldığını ifade etmişlerdir.

50. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar yemeklerin lezzetli olduğunu belirtmişlerdir. Ziyaret tarihlerinde öğle yemeği Kurumda yenilmiş ve personel ile mahpusların aynı yemekleri tükettiği görülmüştür. Yemeklerin doyuruculuğu ve lezzeti yeterli bulunmuştur.

51. Kurumda 1 adet kantin mevcuttur. Mahpuslar, kantin siparişlerini haftalık olarak görüntülü görüşme kabinindeki kiosk cihazı üzerinden verebildiklerini ifade etmişlerdir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, kadınlar için makyaj ve kişisel bakım ürünlerinin bulunmadığını, kantinde satılan kıyafetlerin yeterli kaliteye sahip olmaması nedeniyle kısa sürede yıprandığını ve söz konusu ürünlerin dışarıdan teminine de izin verilmemesi sebebiyle sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Kurum kantini Ziyaret Heyeti tarafından incelenmiş olup son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürünün bulunmadığı, fiyatlandırmanın piyasa koşullarına göre makul olduğu, ürünlerin saklama koşullarının uygun olduğu ve ürün çeşitliliğinin yeterli olduğu değerlendirilmiştir. Buna karşın kadınlar için makyaj ve bakım ürünlerinin bulunmadığı görülmüştür.

52. Anne yanında kalan 0-6 yaş grubu çocuklar için bebek maması, bebek bisküvisi, süt gibi ek gıdalar verildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar çocukların ek gıdalarının düzenli olarak verildiğini ifade etmiştir.

53. Mahpusların içme suyu ihtiyacının, Van Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından kontrolü ve dağıtımı yapılan şebeke suyu aracılığıyla karşılandığı, ayrıca mahpusların kantinden ambalajlı su temin edebildikleri öğrenilmiştir. Kontrol edilen belgelerden şebeke suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İnsani Tüketim

Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'e göre içmeye uygun olduğunun tespit edildiği anlaşılmıştır.

D. Sağlık Hizmetleri

54. Kurum sağlık servisinde revir birimi ve diş hekimliği birimi bulunmaktadır. Sağlık servisinde; Tuşba İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından görevlendirilen 1 aile hekimi ve 1 diş hekimi, Kurum kadrosunda bulunan 2 hemşire, 11 infaz ve koruma memuru ile 1 cezaevi katibi görev yapmaktadır. Aile hekiminin kampüs içerisinde bulunan diğer ceza infaz kurumlarında da görevlendirilmiş olması nedeniyle, Kurumda haftanın 3 günü yarım gün esasına göre hizmet verdiği, diğer personelin ise mesai saatleri içerisinde tam gün görev yaptığı belirtilmiştir.

55. Revirde 2 muayene odası bulunmaktadır. Muayene odasında 2 paravan, 2 oksijen tüpü, sedye ve tekerlekli sandalye olduğu görülmüştür.

56. İdare tarafından, mahpusların muayenelerinin muayene odasında gerçekleştirildiği, muayenelerin mahpusların dilekçeleri doğrultusunda yapıldığı ifade edilmiştir. Kurumda kapasitenin üzerinde mahpus barındırılması nedeniyle tüm muayene taleplerinin aynı gün içerisinde karşılanamadığı, ancak öncelik sırası gözetilerek en kısa sürede taleplerin yerine getirilmeye çalışıldığı, mahpusların mahremiyetinin korunması amacıyla hekimin talebi olmadıkça muayene sırasında infaz ve koruma memurunun bulundurulmadığı belirtilmiştir. Acil durumlarda ise herhangi bir sıra gözetilmeksizin derhal müdahalede bulunulduğu bildirilmiştir.

57. Kurum hekimi ile yapılan görüşmede günlük ortalama 70 mahpusun muayene için dilekçe verdiği, aciliyet durumu dikkate alınarak ortalama 60 mahpusun muayenesinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından, revir taleplerinin geç karşılandığı ve muayene sırasında infaz ve koruma memurlarının odada bulunduğu ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde; mahpusların dilekçelerinin düzenli olarak kayıt altına alınmadığı, hasta muayenelerinin biriktiği ve muayene taleplerine ilişkin dilekçelere geç cevap verildiği tespit edilmiştir.

58. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde hastane sevklerinde zaman zaman gecikmeler yaşanabildiği öğrenilmiş olup bu husus İdare tarafından da doğrulanmıştır. Günlük planlanan bazı hastane sevklerinin jandarma personel sayısı yetersizliği ve ring aracı eksikliği nedeniyle gerçekleştirilemediği ifade edilmiştir. Yapılan incelemede birkaç mahpus dışında uzun süredir sevk için bekleyen mahpus bulunmadığı tespit edilmiştir.

59. Kurumda son 1 yıl içerisinde gerçekleştirilen sağlık servisi işlemlerine ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

GERÇEKLEŞTİRİLEN İŞLEM	İŞLEM SAYISI
Aile Hekimliği Muayene Sayısı	9.608
Hastaneye Sevk Sayısı	9.822
TOPLAM	19.430

Tablo 3: Son 1 Yıl İçerisinde Gerçekleştirilen Sağlık Servisi İşlemleri

60. Revirde bulunan ilaçların, saklama koşullarına uygun biçimde muhafaza edildiği; kırmızı ve yeşil reçeteye tabi ilaçların kilitli dolaplarda bulundurulduğu ve bu ilaçlara ilişkin kayıt defterinin tutulduğu görülmüştür. Aile hekimi tarafından ve hastanelerde düzenlenen reçetelere ilişkin kayıtların Cezaevi Reçete Takip Sistemi üzerinden takip edildiği ve ilaçların Kurum ile anlaşmalı eczanelerden temin edildiği öğrenilmiştir. Kronik ilaçların, günlük kullanım dozu ve kutu adedi kayıt altına alındıktan sonra kronik ilaç listesine kaydedildiği ve mahpuslara imza karşılığında elden teslim edildiği belirtilmiştir. Diğer ilaçların ise 3 günlük kullanım dozu belirlenerek imza karşılığında teslim edildiği ifade edilmiştir.

61. Reçete edilen ilaçların, belirlenen dozda sağlık memuru tarafından hazırlandığı ve görevlendirilen infaz ve koruma memuru tarafından dağıtımının yapıldığı belirtilmiştir. Mahpusun ilacı kullanmak istememesi durumunda bu durumun derhal kayıt altına alındığı ve sağlık memuruna bildirildiği öğrenilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından genel olarak ilaca erişimde bir sorun yaşamadıkları ifade edilmiştir. Yapılan incelemede ilaç dağıtımına ilişkin kayıtların düzenli olarak tutulduğu tespit edilmiştir.

62. Mahpusların dilekçe ile açlık grevine başladıklarını beyan etmeleri hâlinde gerekli tıbbi muayenelerin yapıldığı, her gün tansiyon ve kilo ölçümlerinin gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Ayrıca hayati tehlike oluşması durumunda derhâl hastaneye sevk işlemlerinin yapıldığı ifade edilmiştir. Ziyaret tarihi itibarıyla Kurumda açlık grevinde bulunan mahpus olmadığı öğrenilmiştir.

63. İdare tarafından, acil tıbbi müdahale gereken durumlarda derhal 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans talebinde bulunulduğu ve en yakın sağlık kuruluşuna sevk işlemlerinin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Bu husus görüşülen mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir.

64. Revirde bulunan acil durum çantası Ziyaret Heyetinde bulunan hekim tarafından incelenmiş olup çanta içerisinde olması gereken acil ilaçların ve malzemelerin olmadığı tespit

edilmiştir. Ayrıca Kurumda kalan çocuklar için hazırlanmış ayrı bir pediatrik acil durum çantasının bulunmadığı görülmüştür.

65. Anne yanında kalan çocukların aşı takiplerinin düzenli olarak yapıldığı ve kayıtlarının tutulduğu görülmüştür.

66. Sağlık servisinde bulunan diş hekiminin, hafta içi her gün 08.00-17.00 saatleri arasında hizmet verdiği öğrenilmiştir.

67. Diş kliniğinde 1 diş ünitesi, sterilizasyon cihazı, lokal anestezi ilaçları ve cerrahi müdahale malzemeleri bulunmaktadır. Diş hekimliği servisinde; diş çekimi, dolgu ve acil müdahale gerektiren işlemlerin yapılabildiği öğrenilmiş olup günlük ortalama 30 mahpusun muayene edildiği ve hastane sevk bekleyen mahpus olmadığı tespit edilmiştir.

68. Diş hekimliği servisinde röntgen cihazının bulunduğu fakat ilgili kurumlardan onay alınmadığı için henüz kullanılamadığı öğrenilmiştir.

69. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, diş muayenesi taleplerinin zaman zaman geç karşılandığını belirtmiştir. İdare tarafından; Kurumda kadrolu 1 diş hekiminin bulunduğu, ancak söz konusu hekimin doğum izni sonrasında süt iznine ayrıldığı için diş muayenelerinde aksamalar yaşandığı ifade edilmiştir. Bu aksamaların giderilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığından diş hekimi görevlendirilmesi talebinde bulunulduğu, görevlendirilen diş hekiminin görevine devam ettiği belirtilmiştir. Bununla birlikte, hizmetlerin sürdürülebilirliği açısından Kuruma yeni bir kadrolu diş hekimi atanmasına ihtiyaç bulunduğu ifade edilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

70. Kurum psikososyal servis biriminde 5 psikolog ile 4 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. İdare tarafından, psikososyal servis personelinin hafta içi mesai saatleri içerisinde hizmet verdiği belirtilmiştir.

71. Kuruma ilk girişte mahpuslara bireyselleştirilmiş iyileştirme sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) ile Psiko-Sosyal Tarama ve Değerlendirme Formunun doldurulduğu, mahpuslara kurum işleyişi, uyulması gereken kurallar, diğer birimler ve sahip oldukları hak ve yükümlülükler hakkında bilgilendirme yapıldığı öğrenilmiştir. Son 1 yıl içerisinde toplam 1.110 ARDEF formunun doldurulduğu öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede; doldurulan formların düzenli olarak sisteme kayıt edildiği, yeni gelen mahpuslarla genel olarak aynı gün içerisinde görüşme gerçekleştirildiği anlaşılmıştır.

72. Mahpuslarla gerçekleştirilen ilk görüşmeler neticesinde risk haritalarının çıkarıldığı, riskli olduğu değerlendirilen mahpusların sürekli olarak takip edildiği öğrenilmiştir.

73. Mahpusların dilekçe ile talepte bulunmaları halinde bireysel görüşme gerçekleştirebildikleri, günlük ortalama 80 mahpusla görüşüldüğü, görüşmelerin yaklaşık 15-20 dakika sürdüğü ifade edilmiştir. Yapılan incelemede, psikolog görüş talebi içeren dilekçelerin düzenli olarak dosya içerisinde muhafaza edildiği ve en geç bir hafta içerisinde görüşmenin sağlandığı tespit edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da talep etmeleri halinde psikologla görüşebildiklerini, bu konuda bir sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

74. Bireysel görüşmeler için zemin katta ve birinci katta bulunan 2 ayrı görüşme odasının bulunduğu, görüşmelerin genel olarak zemin katta bulunan odada gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Yapılan incelemede zemin katta bulunan odada 2 psikolog ve 2 infaz ve koruma memurunun bulunduğu, odanın fiziki koşullarının bireysel görüşme için uygun olmadığı, odanın bulunduğu koridorun kalabalık ve gürültülü olduğu, bu durumun içeride devam eden görüşmeyi olumsuz etkileyebileceği değerlendirilmiştir. Kurumun birinci katında bulunan bireysel görüşme odasının ise aydınlık, ferah, düzenli ve gürültüden izole olduğu gözlemlenmiştir. Mahpuslarla yapılan görüşmelerde bireysel görüşme esnasında infaz ve koruma memurlarının da odada bulunduğu ifade edilmiştir.

75. Son 1 yıl içerisinde psiko-sosyal servis tarafından toplam 3.500 bireysel görüşme ve 255 aile görüşmesi gerçekleştirildiği ayrıca servisin önerileri, diğer birimlerden yapılan yönlendirmeler ve BİSİS Genel İhtiyaç ve Risk Raporu sonuçlarına göre son 1 yıl içerisinde toplam 269 mahpusun psikiyatriye sevk edildiği belirtilmiştir.

76. Servis tarafından mahpuslara yönelik grup çalışmalarının da düzenlendiği belirtilmiştir. Grup çalışmalarının mahpusların talepleri ve bireysel durumları dikkate alınarak yürütüldüğü, bu kapsamda son 1 yıl içerisinde 3 defa Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı Programı düzenlendiği, programdan toplam 27 mahpusun faydalandığı belirtilmiştir.

77. Kurumda; mahpusların sosyalleşebilmeleri ve zamanlarını verimli geçirebilmeleri için Eğitim Servisiyle koordinasyon içerisinde konferans ve seminerler düzenlendiği ifade edilmiştir. Son 1 yıl içerisinde toplam 531 mahpusun bu seminerlerden faydalandığı öğrenilmiştir.

78. Kurumda intihar risk faktörü taşıdığı belirlenen mahpusların yakın takibe alındığı, kaldıkları koğuşlara durum hakkında bilgi verildiği, dikkatlerini çeken bir durum olduğunda personele haber vermelerinin istendiği ve bu mahpuslarla düzenli aralıklarla görüşmeler gerçekleştirildiği belirtilmiştir. Bu mahpuslara yönelik İntihar ve Kendine Zarar Verme Risk

Değerlendirme Toplantıları (Vaka Toplantısı) yapıldığı belirtilmiş olup son 1 yıl içerisinde toplam 15 kriz görüşmesi ve 22 vaka toplantısı gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

79. Maddi durumu iyi olmayan mahpuslar için ilgili kuruluş ve vakıflardan yardım talep edilerek kıyafet, temizlik ve hijyen malzemeleri sağlandığı veya bu kişilerin sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarına yönlendirildiği belirtilmiştir. Kurumun sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları, belediye yardım birimleri, denetimli serbestlik şubeleri, Van Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Van Kızılay Şubesi ve Van Gençlik Merkezi gibi kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde olduğu belirtilmiştir.

80. Görüşülen mahpuslar sosyal yardımlardan faydalandıklarını fakat kendi bedenlerine uygun giysi bulmakta zorlandıklarını ifade etmiştir. İdare tarafından, mahpusların ve anne yanında kalan çocukların giysi ve oyuncak gibi ihtiyaçlarının Kızılay tarafından sağlanan yardımlarla giderilmeye çalışıldığı, ancak gelen kıyafetlerde zaman zaman uygun beden bulmakta zorlanılabildiği belirtilmiştir. İncelenen tutanaklarda, hem mahpuslara hem de anne yanında kalan çocuklara kıyafet ve oyuncak yardımında bulunulduğu tespit edilmiştir.

81. Kurumda anne yanında kalan 3-6 yaş arası çocukların sağlıklı gelişimlerini sürdürebilmeleri amacıyla, Kurum kampüsü dışında ve Kuruma yakın bir mesafede bulunan bir kreşe devam ettikleri belirtilmiştir. Ayrıca, anne yanında kalan çocukların yanı sıra çevrede ikamet eden çocukların da söz konusu kreşten faydalandıkları öğrenilmiştir.

82. Kurum manevi rehberlik biriminde 1'i kadın toplam 5 vaiz görev yapmaktadır. Her gün 2 vaizin koğuş ziyareti gerçekleştirerek mahpuslarla bir araya geldiği öğrenilmiştir. Bu husus görüşülen mahpuslar tarafından da teyit edilmiştir.

83. Manevi rehberlik kapsamında mahpuslarla bireysel görüşmelerin gerçekleştirildiği, günlük ortalama 10 mahpusun görüş talebinde bulunduğu, aynı hafta içerisinde görüşmelerin yapıldığı belirtilmiştir. Görüşülen mahpuslar tarafından vaiz ile görüşmede bir sorun yaşamadıkları dile getirilmiştir.

84. Kurum manevi rehberlik biriminde; hafızlık, Kuran'ı Kerim ve Elif Ba kurslarının düzenlendiği, ayrıca her hafta 1 vaizin dini konularda mahpuslara seminer verdiği öğrenilmiştir.

F. Eğitsel, Sosyal, Kültürel, Mesleki ve Sportif Etkinlikler

85. Kurumun eğitim ve öğretim servisinde; kütüphane ve eğitim birimi bulunmaktadır. Serviste 3 öğretmen¹² ile 4 infaz ve koruma memuru görev yapmaktadır. Belirtilen personelin hafta içi mesai saatleri içerisinde görev yaptığı öğrenilmiştir.

86. Serviste, kursların yapıldığı derslikler ve bilgisayar sınıfı bulunmaktadır. Dersliklerin temiz ve düzenli olduğu görülmüştür. Dersliklerde; resim ve el sanatları kursu, bağlama kursu, okuma-yazma ve Kur'an-ı Kerim kursu gibi kursların gerçekleştirildiği, ayrıca psikososyal servisin de kendi faaliyetleri için dersliklerden faydalandığı öğrenilmiştir.

87. Ziyaret tarihinde toplam 266 mahpusun eğitimine devam ettiği belirtilmiştir. Eğitimine devam eden mahpuslara ilişkin sayısal verileri içeren tablo aşağıda yer almaktadır:

EĞİTİM PROGRAMI ADI	MAHPUS SAYISI
Açık Öğretim Ortaokulu	41
Açık Öğretim Lisesi	203
Açık Öğretim Fakülteleri	22
TOPLAM	266

Tablo 4: Kurumda Aktif Olarak Eğitim ve Öğretimine Devam Eden Mahpuslara İlişkin Sayısal Veriler

88. Açık öğretim ortaokulu ve lisesine devam eden mahpusların ders kitaplarının, 2023 yılından itibaren Halk Eğitim Merkezi tarafından basımının durdurulduğu, bu nedenle Kurumda bulunan ve önceki yıllarda basımı yapılan kitaplar aracılığıyla temin edilmeye çalışıldığı; açık öğretim fakültelerine devam eden mahpusların ders materyallerinin ise ücreti mahpus tarafından karşılanmak kaydıyla ilgili üniversitenin öğrenim materyalleri üzerinden sağlanmaya çalışıldığı, ayrıca mahpusların aileleri tarafından da karşılandığı ifade edilmiştir. Koğuştta bulundurulabilecek ders kitabı sayısında herhangi bir sınırlama olmadığı belirtilmiştir.

89. Görüşülen mahpuslar tarafından, koğuştlarda bulundurulabilecek ders kitabı sayısında bir kota uygulanmadığı, buna karşın bazı mahpusların maddi durumunun yetersiz olması nedeniyle açık öğretim fakültesi kaynaklarına erişemedikleri ifade edilmiştir.

90. Kurum İdaresi tarafından, mahpusların dilekçe ile talepte bulunmaları halinde Kurum kütüphanesinden ve İl Halk Kütüphanesinden kitap temin edildiği ifade edilmiştir. Kurum kütüphanesinde toplam 6.493 kitap bulunmaktadır. Kütüphanede yabancı dilde

¹² Öğretmenlerden 1'i Kurumun kadrolu öğretmeni, 2'si sözleşme kapsamında İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirme ile Kurumda çalışmaktadır.

yazılmış kitapların bulunduğu, yabancı kitapların talep halinde İl Halk Kütüphanesinden de temin edildiği bilgisi alınmıştır. İncelenen belgelerden son 1 yıl içerisinde Kurum kütüphanesinden toplam 1.484 mahpusun, İl Halk Kütüphanesinden ise 114 mahpusun faydalandığı anlaşılmıştır.

91. Mahpusların koşullarında, ders kitapları ve dinî kitaplar dışında kendilerine ait en fazla 5 kitap; Kurum kütüphanesi ve Halk Kütüphanesinden ise toplam 6 kitap bulundurabildikleri öğrenilmiştir. Kurum kütüphanesinden temin edilen kitaplardan 1 hafta, Halk Kütüphanesinden temin edilen kitaplardan ise 15 gün süreyle faydalanabildikleri belirtilmiştir. Kütüphanede yapılan incelemede farklı türde kitapların bulunduğu ve Braille alfabesiyle yazılmış kitapların mevcut olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslardan kütüphaneye erişim konusunda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

92. Ziyaret tarihinde aktif olarak devam eden kurslara ilişkin sayısal veriler aşağıda yer almaktadır:

KURS ADI	KATILIMCI SAYISI
1. Kademe Okuma Yazma Kursu	50
Gravür Kursu	31
Turistik ve Hediyelik Eşya Yapımı	19
Türk Sanat Müziği Çargâh Makamı ve Repertuarı Eğitimi	13
Piyano Eğitimi	25
Hafızlık Eğitimi	2
TOPLAM	140

Tablo 5: Ziyaret tarihinde devam eden kurslara ilişkin sayısal veriler

93. İncelenen belgelerden, devam eden kursların yanı sıra yıl boyunca saç sakal kesimi, saça geçici ve kalıcı şekil verme ve boyama teknikleri, resim, dekoratif ev aksesuarları, geleneksel el nakışları, gitar, bağlama, 2. kademe okuma ve yazma, işletmelerde hijyen ve kozmetik ürünleri tanıtmaya ve uygulama kurslarının verildiği anlaşılmıştır.

94. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından; açılan kursların sayısının yeterli olmadığı, gitar kursu kapsamında temin edilen gitar sayısının eksik olduğu, ayrıca kurs sonrasında pratik yapılabilmesi amacıyla gitarların koşullara verilmesine izin verilmesini istedikleri ifade edilmiştir. Bu hususlar İdareye aktarılmış olup, tasarruf tedbirleri kapsamında Halk Eğitim Merkezi tarafından usta öğreticilerin Kuruma görevlendirilmemesi nedeniyle bazı

kursların açılmadığı, koğuşlara gitar verilmesi talebinin ise değerlendirileceği belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede Kurum İdaresi tarafından kurs açılması talebiyle birçok resmi yazışma yapıldığı tespit edilmiştir.

95. Kurumda 1 kapalı spor salonu ve 1 açık spor sahası bulunmaktadır. Ziyaret tarihinde kapalı spor salonunun tadilatla olduğu, bu nedenle 2 aydır kullanılmadığı ifade edilmiştir. Görüşülen bazı mahpuslar tarafından açık spor salonundan faydalanamadıkları iddia edilmiştir. Yapılan incelemede tüm koğuşların düzenli aralıklarla spor salonuna çıkarıldığı, açık ve kapalı spor salonu kullanım süresinin 45 dakika olduğu tespit edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim

96. Kurumda ACEP¹³ kaspamında oluşturulan toplam 74 adet görüntülü görüşme kabini bulunmaktadır. Mahpuslara mevzuat gereğince suç türlerine göre görüşme süresinin tanımlandığı, suç türü adli olan mahpuslara her hafta 30 dakika ve 3 görüşme hakkının, terör suçlularına ise her hafta 10 dakika ve 1 görüşme hakkının sağlandığı belirtilmiştir. Mahpusların söz konusu görüşme haklarını hafta boyunca 09.00-24.00 saatleri arasında diledikleri zaman kullanabildikleri belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, ACEP cihazlarını kullanabildiklerini belirtmişlerdir.

97. Kurumda 3'ü dış aramalara açık olmak üzere toplam 7 ankesörlü telefon bulunmaktadır. Telefonlar, mahpuslar tarafından mevzuata uygun şekilde haftada bir defa 10 dakikalık süreyle kullanılmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar, telefon görüşmesi konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmiştir.

98. Kurumda 120 kişilik kapasiteye sahip 4 adet açık görüş alanı bulunmaktadır. Açık görüş alanlarında saat bulunmadığı, mahpuslara süre hakkında bilginin personel tarafından

¹³ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ilgili düzenlemeye göre: "...g) Görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkân sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresi otuz dakika olarak uygulanır. Bu sistem oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabilir. Haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edilir ve bu süre devredilemez. Bu kapsamdaki görüşmeler aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir. İlave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verilir. Bu görüşmeler görüntülü ve sesli olarak yapılabileceği gibi sadece sesli olarak da yapılabilir. (Ek cümleler: RG-12/11/2021-31657-CK-4773/28 md.) Çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresi iki kat olarak uygulanır. Hükümlülere mensubu bulundukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere otuz dakika ilave görüşme hakkı verilir. ğ) Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir..."

verildiği öğrenilmiştir. Mahpusların ayda 1 defa ve 1 saat süreyle açık görüş hakkından faydalanabildiği öğrenilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından sondaj usulü incelenen kamera kayıtlarında; mahpusların açık görüşler esnasında aileleri ile görüşebildiği ve görüşlerin yaklaşık 1 saat sürdüğü teyit edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da görüşme sürelerine Kurum İdaresi tarafından riayet edildiği ve bu konuda bir sorun yaşanmadığı dile getirilmiştir.

99. Kurumda, her biri 9 kişilik olmak üzere toplam 36 kişilik kapasiteye sahip 4 adet kapalı görüş alanı bulunmaktadır. Bu alanlarda, mahpuslar ziyaretçileriyle telefon ahizelerini kullanmak suretiyle görüşebilmektedir. Yapılan incelemede bazı telefonların arızalı olduğu tespit edilmiş ve İdareye bilgi verilmiştir. Mahpusların, ayda 3 defa ve her seferinde 1 saat süreyle kapalı görüş hakkından yararlanabildiği bilgisi edinilmiş olup, bu durum Ziyaret Heyeti tarafından incelenen kamera kayıtlarıyla teyit edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından da görüşme sürelerine Kurum İdaresi tarafından riayet edildiği ve bu konuda bir sorun yaşanmadığı dile getirilmiştir.

100. Kurumda, 12 adet avukat görüşme odası bulunmaktadır. Odaların ses yalıtımının olduğu görülmüştür. Görüşme yapılan mahpuslar, avukat görüşmelerinde herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmiştir.

101. Kurumda 6 adet eş görüş odası bulunmaktadır. Eş görüş odasında yapılan incelemede; odada acil durum butonu mevcut olduğu, odada bulunan tuvalet ve banyonun kullanıma uygun olduğu gözlemlenmiştir. İdare tarafından gerekmesi halinde odanın aile görüşü için de kullanıldığı, son 1 yıl içerisinde toplam 6 aile görüşü ve 49 eş görüşünün gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. Yapılan incelemede eş görüş odasının kullanımına dair kayıt defterinin tutulmadığı tespit edilmiştir.

102. Koğuşlarda yer alan televizyonlarda 45 adet televizyon kanalının mevcut olduğu, 7/8/2025 tarihi itibariye ücretli spor kanalı aboneliğinin yapıldığı ve spor kanallarının aktif olduğu öğrenilmiştir. Ziyaret Heyetinin televizyon kanal listesi üzerinde yaptığı incelemede; idarî duyuru kanalı, film, müzik, belgesel, haber ve çocuk kanallarının bulunduğu görülmüştür.

103. Kurumda, 2 adet Ses ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası ve 1 adet e-duruşma odası bulunmaktadır. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tespitler muhatap kuruma iletilmiştir.* İdare tarafından ziyaret sonrası Kurumumuza gönderilen bilgi, belge ve görsel örneklerinden, söz konusu açıklığın kapatıldığı anlaşılmıştır.

III. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

104. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Kurum tarafından, Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede, Kurum Müdürünün ve Kurum personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

105. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına, insan hakları, kişilerarası iletişim¹⁴ ile BM İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani, Küçültücü Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi başta olmak üzere işkence ve kötü muamele eğitimlerinin dâhil edilmesi,¹⁵

106. Hasta, yaşlı ve engelli mahpusların tutulduğu ve hasta odası olarak adlandırılan koğuşun tuvalet ve banyolarına tutunma barı yerleştirilmesi,¹⁶

107. Hasta koğuşunda tutulan ve sağlık durumları nedeniyle üst ranzalara çıkarken güçlük çeken mahpusların alt ranzalara yerleştirilmesi için gerekli hassasiyetin gösterilmesi veya ranzalara merdiven eklenmesi,

¹⁴ Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT), CPT Standartları, CPT/Inf(2001), para. 27'ye göre: "Cezaevi personeli herhangi bir sorunla ilgili işaretler konusunda uyanık davranmalı ve gerektiğinde müdahale edebilmek için hem kararlı hem de yeteri kadar eğitilmiş olmalıdır. Personel ve tutuklular arasında olumlu ilişkiler bulunması bu bağlamda belirleyici faktördür; bu da büyük ölçüde personelin uygun kişilerarası iletişim becerilerine sahip olmasına bağlıdır."

¹⁵ İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, 10'uncu maddesine göre: "Her bir Taraf Devlet işkence yasağı konusundaki eğitim ve bilginin sivil veya askeri bütün kanun adamlarının, sağlık personelinin, kamu görevlilerinin ve her hangi bir biçimde gözaltına alınan, tutulan veya hapsedilen bireylerin nezaretiyle, sorgulanmasıyla veya ıslahıyla meşgul olan diğer kimselerin eğitim programlarına dâhil edilmesini sağlar."

¹⁶ BM Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesine göre: "Taraf Devletler engelli kişiler eğer herhangi bir süreç sonunda özgürlüklerinden mahrum edildiyse; bunun diğer bireylerle eşit koşullar altında yapılmasını; engellilerin uluslararası insan hakları hukukuna uygun olarak güvencelere sahip olmasını ve makul düzenlemeye ilişkin hükümler dâhil olmak üzere Sözleşme'nin hedefleri ve ilkeleriyle uyumlu muamele görmesini sağlar."

108. Acil çağrı butonunun yalnızca acil durumlarda kullanımı hakkında mahpuslara bilgi verilmesi,

109. *Güvenlik kameraları ile ilgili incelemeler yapılmış olup tavsiyeler muhatap kuruma iletilmiştir.*,

110. Yangın söndürme tüplerinin sürekli olarak yangın dolaplarında bulundurulmasına özen gösterilmesi,

111. Üst araması esnasında her mahpusa tek kullanımlık önlük verilmesi,¹⁷

112. Kuruma kabul edilen her mahpusa temiz ve sağlam nevresim takımı verilmesi,¹⁸

113. Koğuşlarda bulundurulması yasak olan eşyalar hakkında standart bir uygulama benimsenmesi,

114. Dilekçe ve şikâyet prosedürlerinin etkin işlemesi için gerekli tedbirlerin alınması ve dilekçe verenlere akıbetleri hakkında geri dönüş yapılması,¹⁹

115. Kurum personelinin, mahpuslara karşı tavır, davranış ve üsluplarının insan onuruna saygı, nezaket ve profesyonellik ilkeleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği hususunda bilgilendirilmesi,²⁰

116. Diyet yemeklerin yemek dağıtım saatine uygun olacak şekilde dağıtılmasına dikkat edilmesi,

117. Kantinde satılan kıyafetlerin kalitesinin artırılması,

118. Kadın mahpuslar için kantinde makyaj ve bakım ürünlerinin satışının yapılması,

119. Mahpusların revir dilekçelerinin ve yapılan muayenelerin düzenli olarak kayıt altına alınması²¹ ve muayenelerin gecikmemesi için gerekli hassasiyetin gösterilmesi,

120. Acil durum çantasında eksik olduğu tespit edilen ilaç ve malzemelerin temin edilmesi ve anne yanında kalan çocuklar için pediatrik acil durum çantası oluşturulması,

¹⁷ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 34'üncü maddesine göre: "(a) ...Arama sırasında hükümlüye tek kullanımlık giyim önlüğü verilir. b) Arama sırasında önce bedenın üst kısmındaki giysiler çıkarttırılır, bedenın alt kısmındaki giysiler üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarttırılır. Bu giysiler de mutlaka aranır."

¹⁸ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 21'e göre: "Her mahpusa, düzenli biçimde muhafaza edilen ayrı bir yatak ile temiz tutulmasının sağlanması için gerekli sıklıkta değiştirilen ayrı ve uygun bir nevresim takımı sağlanmalıdır."

¹⁹ Nelson Mandela Kuralları, Kural 57.1'e göre: "Her talep veya şikâyet ivedilikle ele alınır ve gecikmeden yanıtlanır." Avrupa Cezaevi Kuralları, 70.1: "Mahpuslar, içeriğe ilişkin sansür uygulanmaksızın, cezaevi müdürüne veya ceza infaz sistemi içerisindeki başka bir makama, adli makamlara veya inceleme ve temyiz yetkisine sahip başka bir bağımsız makama talep veya şikâyetle bulunma imkânına sahip olmalıdırlar."

²⁰ Avrupa Cezaevi Kuralları, Kural 75'e göre: "Personel, görevini yerine getirirken, daima mahpuslara iyi bir örnek teşkil edecek ve onların saygısını kazanacak biçimde hareket etmelidir."

²¹ CPT Standartları, CPT/Inf(92)3, para. 38'e göre: "(...) Polis nezaretindeki kişilerin tıbbi muayenesi, polis memurlarının duymayacağı ve tercihen göremeyeceği bir biçimde yapılmalıdır. Ayrıca yapılan bütün muayene sonuçlarının yanı sıra, tutuklunun konuyla ilgili ifadeleri ve doktorun ulaştığı sonuçlar da doktor tarafından resmi olarak kayda geçmeli ve bu kayıtlar gözaltındaki kişiye ve avukatına verilmelidir."

121. Bireysel psikolog görüşmelerinde mahremiyetin sağlanması, görüşmelerin daha izole ve kullanıma uygun olduğu tespit edilen birinci katta bulunan görüşme odasında yapılmasına özen gösterilmesi ve güvenlik riski oluşturmeyen durumlarda görüşmeler esnasında odada infaz ve koruma memurunun bulundurulmaması,

122. Açık öğretim fakültesine devam eden ve maddi durumu nedeniyle ders materyallerini temin edemeyen mahpusların, eğitim hakkından yoksun kalmalarını önlemek amacıyla gözetim altında bilgisayar kullanmalarına izin verilmesi ve dijital kaynaklara erişimlerinin sağlanması,

123. Görüş sürelerinin mahpuslar tarafından takip edebilmesi için açık görüş alanlarına saat yerleştirilmesi,

124. Kapalı görüş alanında arızalı olduğu tespit edilen telefonların tamir edilmesi,

125. Eş görüş odasının kullanımına dair kayıt defterinin oluşturulması ve kayıtların düzenli olarak tutulmasına özen gösterilmesi,
hususları tavsiye edilmektedir.

2. Van İl Halk Eğitim Merkezine Yönelik Tavsiye

126. Mahpusların ruhsal ve fiziksel sağlıkları için Kurumda eğitici ve kültürel faaliyetlerin düzenlenmesine destek olunması hususu tavsiye edilmektedir.²²

3. Van İl Jandarma Komutanlığına (Van Cezaevi Jandarma Sevk ve Koruma Tabur Komutanlığı) Yönelik Tavsiye

127. Hastane sevk raporu düzenlenmiş ve muayene olması gereken mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için jandarma personel sayısının arttırılması hususu tavsiye edilmektedir.²³

²² Nelson Mandela Kuralları, Kural 105'e göre: "Mahpusların ruhsal ve fiziksel sağlıkları için her kurumda eğlendirici ve kültürel faaliyetler düzenlenir."

²³ Nelson Mandela Kuralları, Kural 27'ye göre: "Özel bir tedaviye ya da ameliyata ihtiyacı olan mahpuslar, uzmanlaşmış kurumlara ya da sivil hastanelere nakledilir. Bir hapislinin kendi hastane olanakları varsa, mahpuslar uygun tedavi ve bakım için sevk edildiklerinde bu birimler yeterli insan gücü ve donanıma sahip olur."

4. Van İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

128. Kurumdaki mevcut kalabalıklaşma sorununun mahpusların sağlık hizmetlerine erişim hakkını olumsuz etkilememesi ve günlük muayene sayısının tek hekim üzerinde iş yükü oluşturmaması açısından Kurumda ikinci bir aile hekimi görevlendirilmesi hususu tavsiye edilmektedir.^{24/25}

5. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Yönelik Tavsiyeler

129. Kurumda toplam kapasitenin üzerinde mahpus bulunduğu için bazı mahpusların yer yatağında yattığı, dolap sayısının yetersiz olduğu, sağlık hizmetlerine erişimde gecikme yaşanabildiği ve buna bağlı olarak Kurumdaki yaşam kalitesinin düştüğü tespit edilmiş olup bu çerçevede kalabalıklaşma sorunun giderilmesi için gerekli çalışmaların yürütülmesi,²⁶

130. Kurum mevcudu göz önüne alındığında Kuruma kadın ve erkek infaz ve koruma memuru atamasının yapılması,²⁷

²⁴ Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokolün “Ceza İnfaz Kurumlarında Aile Hekimliği ve Diğer Sağlık Hizmeti Uygulaması” başlıklı 5’inci maddesine göre: “1000 ve üzerinde hükümlü ve tutuklu bulunan her kuruma aile hekimliği pozisyonu ihdas edilerek sağlık hizmeti sunulur. Kampüs içerisinde bulunup 1000 ve üzerinde hükümlü ve tutuklu barındıran kurumlarda bu kapsamda değerlendirilir. Hükümlü ve tutuklu sayısı 1000’e kadar olan kurumlar durumu uygun olan en fazla üç aile hekimine bağlanır. İlgili aile hekimi sağlık hizmetini, gezici sağlık hizmeti kapsamında verir.”

²⁵ Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokolün “Mükellefiyetler” başlıklı 7’nci maddesine göre: “Sağlık Bakanlığının bu protokol çerçevesinde yerine getireceği sorumluluklar şunlardır; a) Kurumlardaki sağlık hizmetlerinin yürütülmesi için yeterli sayı ve nitelikte personel görevlendirilmesini sağlamak.”

²⁶ CPT Standartları, CPT/Inf (92)3, para. 46’ya göre: “Aşırı kalabalık, CPT’nin görev alanını doğrudan ilgilendiren bir konudur. Bir cezaevindeki bütün hizmetler ve faaliyetler, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenecektir; söz konusu tesisteki genel yaşam kalitesi, belki de çok ciddi biçimde düşecektir. Ayrıca cezaevindeki veya cezaevinin bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşma, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilir.”; para.50: “CPT, bir kurumda aşırı kalabalık, zayıf bir faaliyet programı ve yetersiz tuvalet/yıkama imkânını bir arada gördüğünde özellikle endişelenmektedir. Bu tür şartların bir araya gelmesi mahkûmlara çok zarar verebilir.”

²⁷ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Yönetim servisi” başlıklı 9’uncu maddesine göre; “Yönetim servisi; kurumun personel işlemleriyle hükümlü ve tutuklular hakkındaki her türlü idari ve mali hizmetlerin yürütüldüğü servistir. Yönetim servisinde; idare memuru, ambar memuru, bilgisayar işletmeni ve cezaevi katibi görev yapar. (...)” “Güvenlik ve gözetim servisi” başlıklı 10’uncu maddesine göre; “(1) Güvenlik ve gözetim servisi; kurumun güvenliği, düzeni ve disiplininin sorumludur. Güvenlik ve gözetim servisinde; infaz ve koruma başmemurları ile infaz ve koruma memurları görev yapar. (...)”

131. Hastane sevk raporu düzenlenmiş ve muayene olması gereken mahpusların hastane sevklerinin en kısa sürede gerçekleştirilmesi için Kurum nakil aracı²⁸ sayısının arttırılması,

132. Diş tedavilerinin aksamasının önüne geçmek amacıyla sağlık servisinde görevlendirilmek üzere Kuruma bir diş hekiminin daha atamasının yapılması,²⁹

hususları tavsiye edilmektedir.

²⁸ Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Yönetmelik'in "Sevk ve ulaşım aracının seçilmesi" başlıklı 27'nci maddesine göre; "(1) Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakillerinin bu iş için ayrılmış olan ceza infaz kurumu araçlarıyla yapılması esastır. (...) (3) Jandarmaya ait hizmet araçları sevklerde kullanılmaz. "

²⁹ Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Sağlık servisi" başlıklı 13'üncü maddesine göre; "(1) Sağlık servisi; kurumda koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini cezaevi tabibinin başkanlığında yerine getiren servistir. Sağlık servisinde; cezaevi tabibi, dış tabibi, eczacı, veteriner, diyetisyen, sağlık memuru, hemşire ve hayvan sağlık memuru görev yapar. (...) (7) (Değişik: RG12/11/2021-31657-CK-4773/5 md.) Diyetisyen; kurumlarda kalan hükümlüler ile iâşe edilen personelin enerji ve besin öğeleri ihtiyacını göz önünde bulundurarak menü planlar, hükümlülerin sağlıklı beslenmesini ve gıda güvenliğini temin eder, alanıyla ilgili ihale süreçlerinde ve teknik şartname hazırlanmasında görev alır, düzenli aralıklarla hizmet içi eğitim verir, rahatsızlığı bulunanlar veya vejetaryen gibi farklı beslenme tercihleri olan hükümlüler için uygun yemeklerin hazırlanması ile bu konularla ilgili diğer işlerin yerine getirilmesini sağlar."